

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра спорту і спортивних ігор

Кваліфікаційна робота
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

з теми: «ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ
СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ»

Виконав: здобувач вищої освіти
освітньої програми «Тренер з видів спорту»
спеціальності 017 Фізична культура і спорт
заочної форми здобуття вищої освіти
Вашук Дмитро Петрович

Керівник: Гуска М.Б. кандидат
педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри спорту і спортивних ігор
Рецензент: Зубаль М. В. кандидат наук з
фізичного виховання та спорту, доцент
доцент кафедри спорту і спортивних ігор

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ І СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ПЕРЕДУМОВИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	9
1.1. Теоретико-методологічні основи та визначальні фактори формування попиту на спортивний туризм	9
1.2. Світові тенденції та інноваційні підходи у розвитку індустрії спортивного туризму	19
1.3. Соціально-економічне значення та ключові виклики спортивного туризму в контексті повоєнного відновлення України	21
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	25
2.1. Методи дослідження	25
2.2. Організація дослідження.....	27
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ПЕРСПЕКТИВ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ	28
3.1. Сучасний стан розвитку матеріально-технічної бази туристичної галузі України	28
3.2. Дослідження географії попиту спортивного туризму в Україні	37
3.3. Порівняльний аналіз моделей попиту спортивного туризму в Україні і Європі	52
ВИСНОВКИ.....	57
ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ І СКОРОЧЕНЬ

МТБ – матеріально-технічна база;

КЗР – колективних засобів розміщення;

ФОП – малі підприємства.

ВСТУП

Актуальність дослідження. Розвиток спортивного туризму в Україні набуває стратегічного значення не лише як чинник економічного зростання, але і як ключовий елемент національної стійкості та відновлення у складний воєнний та прийдешній пост-воєнний періоди. Питома частка українців які займаються спортивним туризмом термінологічно і за змістом трактують його як активний туризм. Зазначені поняття охоплюють різноманітні за формою та змістом розмаїті подорожі, мандрівки, пішохідні сходження, водні сплави, гірські пригоди хайкінгу і трекінгу, велотуристичні походи, змагання, туристично-анімаційні івенти які є затребувані на ринку оздоровчо-рекреаційних та спортивних послуг.

Сукупна динаміка розвитку спортивного туризму та широкого спектру туристичного сегменту ринку, забезпечує цілорічне завантаження регіонів, природніх локацій, туристичних дистинацій, стимулює створення невеликих крафтових бізнесів, серед яких, малих підприємств (ФОП) з надання спортивних послуг та активного відпочинку та впливає на розвиток супутньої інфраструктури, що є життєво необхідним для децентралізованого економічного відновлення.

Окрім зазначеного, слід вказати про те, що спортивний туризм за умов інноваційного методичного і кадрового забезпечення має потенційні можливості та відіграє критично важливу роль у фізичній та ментальній реабілітації, соціальній інтеграції, ветеранів з ослабленим здоров'ям та осіб з інвалідністю. створюючи умови для активного та здорового способу життя.

Аналіз літератури показав, що фахівці активно обговорюють питання, пов'язані з розвитком спортивного туризму. Серед зарубіжних науковців зазначені питання розглядали Zarotis, George F. (2019) [62], Guan, Zheng & Zhang, Lifang (2024) [07]. Серед вітчизняних вчених питання розвитку спортивного туризму підіймали Юдіна О. І., Богородицька Г. Є., Бондар Д. С. (2022) [39], Писарева І., Григоренко А. (2022) [28], Блистів Т.В. (2024) [0]. У своїх роботах вони досліджують сучасного стану та перспектив розвитку спортивного туризму

та спортивного міжнародного туризму в Україні та визначають напрямки його післявоєнного розвитку. Незважаючи на те, що вчені визнають потенціал України, війна обмежує розвиток спортивного туризму. Утім, варто наголосити, що на думку вчених, оскільки світ став набагато більше обізнаним про Україну, очікується, що після перемоги України відкриється ще більше умов для міжнародного туризму.

Однак, незважаючи на значну увагу науковців до загального стану та перспектив післявоєнного відновлення, недостатньо вивченими залишаються питання, що стосуються конкретної географії попиту на спортивно-туристичні послуги всередині країни, а також порівняльний аналіз існуючої української моделі попиту з європейськими стандартами. Розуміння цих аспектів є ключовим для цільового інвестування у відновлення інфраструктури та її гармонізації з вимогами ЄС.

Об’єкт дослідження – спортивний туризм в Україні та процес його функціонування і розвитку.

Предмет дослідження – комплексний аналіз стану матеріально-технічної бази розміщення, попиту та стратегічні напрямки переходу до багатофункціональної та стійкої моделі розвитку спортивного туризму в Україні.

Мета дослідження – вивчення географії попиту спортивного туризму в Україні та порівняльний аналіз моделей попиту спортивного туризму в Україні і Європі для обґрунтування стратегічних напрямків його розвитку в контексті європейської інтеграції.

Відповідно до сформульованої мети ми поставили перед собою наступні завдання.

Завдання дослідження:

1. Вивчити соціально-економічні передумови розвитку спортивного туризму в Україні.
2. Оцінити динаміку та структуру розвитку колективних засобів розміщення в Україні.

3. Встановити та оцінити існуючі кластери попиту на активний спортивний туризм в Україні (вело туризм, водний туризм, пішохідний туризм, гірськолижний спорт) через аналіз даних (теплові карти, Strava Heatmaps).

4. Обґрунтувати необхідність стратегічного переходу до інтегрованої, багатофункціональної та цілорічної моделі розвитку гірських територій, базуючись на європейському досвіді.

Методи дослідження. Впродовж нашого дослідження ми використовували традиційні та інноваційні методи дослідження, зокрема: теоретичних аналіз літературних джерел, аналіз та синтез, аналіз документів Державної статистики, розрахунок відсотків та відхилень, порівняльний аналіз, візуалізація та графічний аналіз, аналіз теплових карт Strava, геоінформаційний аналіз, фільтрація даних, порівняльно-географічний аналіз, структурно-логічне моделювання та типологізація.

Наукова новизна отриманих результатів. Уперше комплексно досліджено та верифіковано географію попиту на активний спортивний туризм (велотуризм, водний, пішохідний, лижний) в Україні на основі аналізу Big Data (теплові карти Strava Heatmaps), що дозволило ідентифікувати та систематизувати існуючі локальні кластери.

Набуло подальшого розвитку обґрунтування необхідності переходу від моделі моно-концентрації попиту (на прикладі домінування одного великого гірськолижного центру) до інтегрованої європейської моделі багатофункціонального та цілорічного використання туристичних дестинацій, що є критично важливим для сталого відновлення.

Удосконалено підхід до оцінки стійкості матеріально-технічної бази розміщення в умовах кризових викликів шляхом аналізу динаміки диверсифікації великих об'єктів та виокремлення ролі гнучкого сектору фізичних осіб-підприємців (ФОП) як ключового чинника швидкої адаптації до потреб спортивного туризму.

Визначено ключові стратегічні напрямки розвитку спортивного туризму в Україні в контексті європейської інтеграції, що включають рекомендації щодо

цільового інвестування у виявленні кластери попиту та гармонізацію стандартів маршрутизації та безпеки з міжнародними вимогами.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів.

Теоретичне значення полягає в розробці та систематизації наукових засад, які обґрунтовують роль спортивного туризму як важливого чинника соціально-економічного розвитку країни, зміцнення здоров'я нації та підвищення її міжнародного іміджу. Ключовими аспектами є:

- поглиблення та систематизація наукових уявлень про сутність, види, функції та принципи спортивного туризму, його відмінності від інших видів активного відпочинку та оздоровчої діяльності;
- обґрунтування теоретичних і методологічних засад дослідження процесів формування та розвитку спортивного туризму в умовах трансформації українського суспільства, зокрема в контексті повоєнного відновлення та євроінтеграції;
- визначення та класифікація природних, соціально-демографічних, економічних та інфраструктурних чинників, що впливають на розвиток спортивного туризму в різних регіонах України (наприклад, Карпатський, Подільський, Чорноморський регіони), з урахуванням наявних ресурсів та викликів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в пропозиціях на наступних рівнях.

На загальнодержавному та регіональному рівнях запропоновано стратегічні напрямки та практичні рекомендації, які можуть бути безпосередньо використані центральними та регіональними органами влади (Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури, обласні військові/державні адміністрації) для:

- формування програм відбудови та розвитку туристичної і рекреаційної інфраструктури;
- інтеграції українських стандартів спортивного туризму до вимог Європейського Союзу.

На рівні місцевого самоврядування та бізнесу результати аналізу попиту (зокрема, ідентифіковані кластери на основі теплових карт) можуть слугувати науково-методологічною основою для:

- органів місцевого самоврядування та бізнес-суб'єктів для обґрунтування інвестиційних проєктів зі створення багатофункціональних маршрутних мереж та модернізації МТБ (велосипедний туризм, трекінг, хайкінг, водний туризм);
- прийняття рішень щодо цільового розвитку менших, локально зосереджених туристичних дестинацій.

Рекомендації щодо підтримки та диверсифікації МТБ (зокрема, роль ФОП у туристичній галузі) можуть бути використані як інструмент для розробки антикризових програм та програм стимулювання малого та середнього бізнесу в умовах кризових та пост-воєнних викликів.

Апробація результатів дослідження. Основні результати кваліфікаційної роботи обговорювались на звітній науковій конференції студентів, магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (м. Кам'янець-Подільський 09–10 квітня 2025 року).

Публікації. Результати дослідження за темою кваліфікаційної роботи магістра висвітлені в одній науковій статті.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається з переліку умовних позначень і скорочень, вступу, трьох розділів, висновків, практичних рекомендацій списку 62-х використаних літературних джерела, з яких 22 – іноземною мовою. Загальний зміст викладений на 68 сторінках, основного тексту – 61 сторінка. Робота містить 3 таблиці, 27 рисунків.

ВИСНОВКИ

Дослідження показало, що 2019 рік став піковим у розвитку матеріально-технічної бази туристичної галузі, що проявляється у максимальній кількості об'єктів (5335) та найбільшій загальній місткості (370,6 тис. місць). Головним драйвером зростання був сектор фізичних осіб-підприємців (ФОП), який: збільшив свою частку в загальній кількості об'єктів. Забезпечив ріст номерного фонду на 37,9% у 2019 році, вперше випередивши юридичних осіб за цим показником, тоді як номерний фонд юридичних осіб практично не змінився (приріст лише 0,11%). Наслідки пандемії COVID-19 у 2020 році призвели до значного падіння всіх показників. Найбільш вразливим виявився попит, де кількість ночівель у юридичних осіб (великі об'єкти) скоротилася удвічі (на 50,0%). Це свідчить про глибоку кризу попиту, яка набагато перевищила скорочення самої фізичної інфраструктури (кількість об'єктів знизилася лише на 4,2% порівняно з 2018 р.).

Дані про ночівлі та падіння попиту на 50% у 2020 році є критичними для оцінки інвестиційних ризиків. Це дозволяє сформулювати рекомендації, спрямовані на диверсифікацію послуг (наприклад, поєднання туризму з місцевими спортивними подіями), щоб підвищити завантаженість КЗР у міжсезоння.

Аналіз географічної концентрації дозволяє визначити регіони, які мають сприятливі умови (природні ресурси + інфраструктура) для цільового розвитку гірського, пішохідного та водного спортивного туризму, що допомагає пріоритезувати державні чи регіональні програми підтримки.

Для розвитку спортивного туризму необхідно використовувати динамічний потенціал сектору ФОП для створення малої інфраструктури розміщення (кемпінги, хостели біля маршрутів) та стимулювати інвестиції юридичних осіб у цільові регіони (Карпати, Південь) для побудови спеціалізованих спортивно-рекреаційних центрів.

Аналіз активності користувачів (за даними Strava) у різних географічних зонах України та Центральної Європи дозволяє виділити три ключові моделі

туристичного попиту, що демонструють різницю у пріоритетах рекреаційного використання територій.

1. Модель Гірського Туризму.

Попит на гірський та зимовий туризм в Україні та Європі має біполярну структуру:

Україна (Карпати): Модель Концентрації. Попит є надзвичайно концентрованим на масовий гірськолижний даунхіл у Буковелі, де інфраструктура розрахована на максимальну пропускну здатність (понад 34 тис. ос./год).

Європа (Центральні Гори): Модель Комплексного Використання. Гірські регіони Чехії/Німеччини (Єсеніки, Рудні гори, Крконоше) демонструють збалансований та цілорічний попит. Тут трекінг і біговий лижний туризм є рівноцінними компонентами, що забезпечують розподілене використання всієї території, а даунхіл залишається локальним або сімейним.

2. Модель Пішохідного Туризму та Трекінгу

Карпатська Модель (Україна/Румунія): Орієнтація на Вершини. Трекінг (пішохідний туризм) у всьому Карпатському масиві (зокрема, в Україні — Чорногора, Горгани) орієнтований на активні гірські підйоми та підкорення вершин, що характерно для альпійського типу гір.

Європейська Модель (Центральні Гори): Інтегрований Трекінг. Трекінг є інтегрованим у мережу бігових лиж, що підтримує багатоденні, міжрегіональні походи (наприклад, між гірськими хатами).

3. Модель велосипедного та міського спорту в Україні

В Україні попит на гірський велосипед (МТБ/Крос-кантрі) демонструє кластерну, але дуже високу інтенсивність:

Регіональний Ендюранс (Полтава): Представляє найбільший регіональний кластер для МТБ та крос-кантрі в Україні, з широкою мережею маршрутів для марафонів і тривалих походів.

Міський спорт (Київ): Демонструє високу щільність попиту на велоспорт у межах мегаполісу (включаючи змагання «SCOTT RACE»), що підтверджує використання міських лісопаркових зон як основних тренувальних баз.

4. Модель водного туризму

Попит на водний туризм чітко класифікується за типом акваторії, що підтверджує його різноманітність в Україні.

Водний – дельтовий (Еко-туризм): Представлений Дунаєм, має міжнародний попит на екологічний туризм.

Водний – рівнинний (Каньйонний): Дністер, де сформувався регіональний попит на сплави та історичний туризм.

Водний – гірський/міський: Включає екстремальні сплави в Карпатах (Прут, Черемош) та рекреаційні маршрути на Дніпрі в межах міст.

Окреслено стратегічні напрямки переходу від поточної, моно-залежної та кризово-вразливої моделі до інтегрованої, багатофункціональної та деконцентрованої системи спортивного туризму, орієнтованої на цілорічне використання територій та капіталізацію на існуючих кластерах попиту. Ключова перспектива полягає у відмові від моно-концентрації на користь європейської моделі диверсифікації (Крконоше, Єсеніки), що передбачає багатофункціональну інтеграцію маршрутних мереж (трекінг, МТБ, лижі), масштабування національної велосипедної мережі, професіоналізацію нішевого туризму (Дунай, Дністер) та підвищення стійкості МТБ через підтримку гнучкого підприємництва. Реалізація цих стратегій, особливо у пост-воєнний період із пріоритетом на розмінування та залучення міжнародних інвестицій, дозволить повноцінно розкрити потенціал українських Карпат та інших рекреаційних зон.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамов В.В., Тонкошкур, М.В. Історія туризму : підручник. Харків: Форт, 2010. 286 с.
2. Абрамов В. В. Спортивний туризм : підручник. Харків: ХНАМГ, 2011. 367 с.
3. Андрєєва О. В. Теоретико-методологічні засади рекреаційної діяльності різних груп населення: автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02. Київ, 2014. 44 с.
4. Антонов О.В. Розвиток рухових якостей старшокласників на заняттях з пішохідного туризму у позашкільних навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Луганськ, 2014. 20 с.
5. Арєф'єв В.Г., Єдинак Г.А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту): навч. посіб. 3-є вид., перероб. і допов. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький, 2007. 248 с.
6. Блистів Т.В. та ін. Алгоритм розробки туристично-рекреаційних маршрутів з активними засобами пересування для зміцнення здоров'я дітей, підлітків та молоді. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. 2025. Вип. 2 (187). С. 36–42. DOI: [https://doi.org/10.31392/UDUnc.series15.2025.02\(187\).07](https://doi.org/10.31392/UDUnc.series15.2025.02(187).07).
7. Блистів Т., Левінська К., Гураль В., Блистів І. Побудова оздоровчих програм засобами туризму як чинник активізації рекреаційної діяльності студентської молоді. Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності. 2022. С. 223.
8. Блистів Т., Пацалюк К., Благій В. Оцінка результативності програми занять на основі використання засобів активного туризму у підвищенні показників. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2020. № 3. С. 56–64. DOI: <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2020.3.56-64>.
9. Блистів Т. Комп'ютерне моделювання у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності та туризму. Проблеми та перспективи розвитку науки на початку

третього тисячоліття у країнах Європи та Азії : матеріали X Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Переяслав-Хмельницький, 2015. С. 244–246.

10. Блистів Т. Особливості діяльності організацій спортивного туризму з проведення змагань та спортивних походів (на прикладі ФСТУ). Проблеми та перспективи розвитку спортивно-технічних і прикладних видів спорту та екстремальної діяльності: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Вижниця, 2014. С. 90–94.

11. Блистів Т.В., Горбацьо І.І., Нужний О.В. Теорія і практика туристичних походів: навч. посіб. Львів : Українські технології, 2006. 132 с.

12. Булашев А. Я., Нечаєв В. І., Ровний А. С. Спортивно-оздоровчий туризм: навчальний посібник. Харків, 2003. 191 с.

13. Ващук Д.П., Блистів І.Д. Вплив туристично-рекреаційні занять на дітей підліткового віку. Збірник матеріалів наукових досліджень студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Факультет фізичної культури. Вип. 17. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2025. С. 24–27.

14. Головач І.І. Застосування засобів екологічного туризму у фізичному вихованні дітей молодшого шкільного віку: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02. Київ, 2016. 25 с.

15. Горбунов Л. Вплив оздоровчого туризму на рівень фізичної підготовленості учнів старших класів. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2010. № 2(10). С. 47–50.

16. Гриньова Т.І. Мотиви та зацікавленість дітей до занять різними видами спортивного туризму. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2013. Вип. 5 (38). С. 82–85.

17. Грабовський Ю.А., Скалій О.В., Скалій Т.В. Спортивний туризм: навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. 304 с.

18. Грицку В., Абрам А. Дитячо-юнацький туризм у Хмельницькій області: історія становлення та сучасний стан. Вісник Львівського університету. Серія географічна. 2013. Вип. 43, Ч. 1. С. 184–190.

19. Закон України «Про туризм». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.09.2025).

20. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» : Закон України від 21.08.2025 № 4574-IX. Відомості Верховної Ради України. 2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12/page#Text> (дата звернення: 13.09.2025).

21. Категорії складності спортивного туризму в Україні. URL: <http://www.tourism.gov.ua/> (дата звернення: 13.07.2025).

22. Ковальчук Т.Г. та ін. Перспективи розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні в умовах глобалізації світового господарства. Економіка та суспільство. 2022. № 40. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-11> (дата звернення: 13.08.2025).

23. Колотуха О.В. Спортивний туризм та активна рекреація: географія, систематизація, практика: словник-довідник. Львів: Льотна академія Національного авіаційного університету. URL: <https://geohub.org.ua/node/917> (дата звернення: 16.09.2025).

24. Конох А.П. Професійна підготовка майбутніх фахівців із спортивно-оздоровчого туризму. Запоріжжя: Запоріз. нац. ун-т, 2006. 456 с.

25. Краєвська А.С., Мороз О.О., Грабовецький Б.Є. Рекреаційні ресурси санаторно-курортних підприємств: сутність та перспективи використання. Вінниця : ВНТУ, 2012. 186 с.

26. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія та практика: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 424 с.

27. Омуш М.О. Стратегія диверсифікованого розвитку туристського комплексу в регіональній економіці (на прикладі Йорданії): автореф. дис. ...канд. екон. наук. Харків, 2003. 19 с.

28. Писарева І., Григоренко А. Дослідження сучасного стану та перспектив розвитку спортивного туризму в Україні. Економіка та суспільство. 2021. № 33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-70> (дата звернення: 13.12.2025).

29. Полковенко О., Тимчик О., Мойсак О. Експериментальне дослідження впливу спортивного туризму на рівень розвитку фізичної підготовленості підлітків // Science Rise: Biological Science. 2017. Вип. 6 (9). С. 27–30.

30. Порядок класифікації маршрутів туристських спортивних походів. Затв. постановою Президії Федерації спортивного туризму України від 08 груд. 2001 р., протокол № 2, п. № 5.

31. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 13.12.2025).

32. Сергієнко К., Бишевець Н., Блистів Т. Використання інформаційних технологій при складанні маршруту туристських мандрівок. Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Львів, 2010. С. 329–335.

33. Статистична інформація. Офіційний сайт державного управління статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 13.12.2025).

34. Устименко Л.М. Основи туризмознавства: навчальний посібник. Київ : Альтерпрес, 2009. 320 с. С. 6–8.

35. Федорченко В. К. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму. Київ: ВЦ «Академія», 2013. 368 с.

36. Фокін С.П. Спортивний і спортивно-оздоровчий туризм: питання термінологічного апарату. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. моногр. Харків, 2006. Вип. 8. С. 88–90.

37. Шевченко А.В., Колотуха, О.В. Цифрові інновації та їх вплив на туристичну безпеку в умовах геополітичних ризиків. Сучасні міжнародні відносини: актуальні проблеми теорії і практики : матеріали міжн. наук.-практ. конф. Київ: ДУ «КАІ», 2025. С. 712–718.

38. Щур Ю. В., Дмитрук О. Ю. Спортивно-оздоровчий туризм: навчальний посібник. Київ : Альтерпрес, 2003. 232 с.
39. Юдіна О.І., Богородицька Г.Є., Бондар Д.С. Сучасний стан розвитку спортивного міжнародного туризму в Україні. Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі. 2022. № 6. С. 52–57.
40. Явкін В.Г., Руденко В.П., Король О.Д. Проблеми географії та менеджменту туризму. Чернівці: Рута, 2006. 260 с.
41. Abdollahi A., Ramezaninezhad R., Nasab M. The Impact of Sporting Events on Sports Tourism. *Journal of Study and Innovation in Education and Development*. 2024. Vol. 4. P. 136–152. DOI: 10.61838/jsied.4.3.8.
42. Andrieieva O. et al. Predicting quality of life components in university students based on physical fitness and gender using neural networks // *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*. 2025. Vol. 25 (issue 11), Art 251. P. 2275–2284.
43. Batubara K.F. The Development of Traditional Games to Improve the Basic Motor Learning in Grade IV Students of Primary School. *Advances in Health Sciences Research*. 2020. Vol. 23. P. 193–197.
44. Bratic M. The Importance of Youth Sport Camps for Sustainable (Tourism) Development. *Sustainability*. URL: <https://doi.org/10.22190/FUPES221221001A> (дата звернення: 19.09.2025).
45. Byshevets N. et al. Evaluation of emotional disorder risk in students with low physical activity levels under stressful conditions. *Journal of Physical Education and Sport*. 2024. Vol. 24, no. 4. P. 894–904. URL: <https://doi.org/10.7752/jpes.2024.04102> (дата звернення: 6.04.2025).
46. Gharibpoor K., Safari L., Farsani M., Majedi N. Systematic Review: Developing Sports Tourism for Sustainable Economic Development. *AI and Tech in Behavioral and Social Sciences*. 2024. Vol. 2. P. 1–10. DOI: 10.61838/kman.aitech.2.4.1.
47. Guan Z., Zhang L. The Study for the Analysis of the Development trend of sports tourism // *Academic Journal of Science and Technology*. 2024. Vol. 9. P. 263–265. DOI: 10.54097/43a49551.

48. Glibo I., Misener L., Koenigstorfer J. Strategic Sustainable Development in International Sport Organisations: A Delphi Study. *Sustainability*. 2022. Vol. 14, no. 16. P. 9874. DOI: 10.3390/su14169874.
49. Golubović N., Dimić M., Stamenković S. Recreational tourism in the function of the psychophysical state of people. *Facta Universitatis, Series: Physical Education and Sport*. 2017. Vol. 15, no. 2. P. 277–282.
50. Guntoro T. et al. Design feasibility test instrument for sports tourism domain contextual events based on local wisdom. *Retos*. 2025. Vol. 64. P. 381–393. DOI: 10.47197/retos.v64.109450.
51. Danković G. The Importance of Youth Sport Camps for Sustainable (Tourism) Development. *Facta Universitatis Series Physical Education and Sport*. 2023. DOI: 10.22190/FUPES221221001A.
52. Frans A. J., Cahyadi H. S., Hermanto S. Study of ESports Tourism Potential Using Triple Bottom Line Analysis Method. *International Journal of Sustainable Competitiveness on Tourism*. 2022. Vol. 1, no. 01. P. 42–46. DOI: 10.34013/ijscot.v1i01.767.
53. Kolotukha O. Conditions and factors determining the demand for sports tourism in the world. *Ekonomichna Ta Sotsialna Geografiya*. 2015. No. 71. P. 45–54. DOI: 10.17721/2413-7154/2015.71.45-54.
54. Mirari S., Aoulad-Sidi-Mhend A. From Sport Tourism to Geosport. 2023. P. 689–696.
55. Molina Murillo S. A., Fernández Otárola M., Shreeve K. N. Understanding the link between benefits from protected areas and their relationship with surrounding communities: an exploration in Costa Rica. *Parks*. 2016. Vol. 22, no. 1. P. 79–88.
56. Neirotti L. D. An introduction to sport and adventure tourism. Hudson S. (Ed.). *Sport and adventure tourism*. New York : The Haworth Press, 2003. P. 1–1.
57. Pitanatri I. et al. Marathon Event sebagai Strategi Efektif dalam Meningkatkan Daya Tarik Destinasi Gemawisata: *Jurnal Ilmiah Pariwisata*. 2025. Vol. 21, no. 2. P. 218–234. DOI: 10.56910/gemawisata.v21i2.690.

58. Richmond D., Sibthorp J., Wilson C. Understanding the Role of Summer Camps in the Learning Landscape: An Exploratory Sequential Study *Journal of Youth Development*. 2019. Vol. 14, no. 3. P. 9–30. DOI: 10.5195/jyd.2019.780.
59. Santini C. Who are the good entrepreneurs. Santini, E.C. (Ed.). *The good entrepreneur: Mapping the role of entrepreneurship in society*. Springer International Publishing, 2021. P. 65–80. DOI: 10.1007/978-3-030-59332-2_4.
60. Taherkhani A., Biniaz S., Sarhadi M. Identifying Key Drivers in the Development of Sport Tourism in Aquatic and Beach Sports: A Future Study. *Journal of Study and Innovation in Education and Development*. 2024. P. 18–36. DOI: 10.61838/jsied.4.4.2.
61. Yang, Y. et al. SWOT Analysis of «Sports, Tourism, Culture, Commerce and Agriculture» Industry Integration Development in Guizhou // *The Educational Review Usa*. 2022. Vol. 6, no. 11. P. 722–726. DOI: 10.26855/er.2022.11.008.
62. Zarotis, G.F. Development of sports tourism. *International Journal of Sports*. 2019. № 8. P. 1–7.